

NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Komité sag vedrørende Europa-Kommissionens forslag til ændring af bilag II og III i Rådets forordning nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitorturforordningen)

14. november 2011

Sag 07/03371-1
/phe-ebst

1. Resumé

Formålet med Kommissionens forslag er at tilføje visse medicinske produkter til listen i forordningens bilag III over produkter, der kræver eksporttilladelse, for at forhindre, at de pågældende produkter anvendes i forbindelse med henrettelser. Formålet er endvidere at udvide det eksisterende forbud mod import og eksport af en række varer, der ikke har noget andet konkret anvendelsesformål end henrettelse, tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, til også at omfatte bl.a. elektriske håndjern samt stave og knipler med pigge. Det foreslås derfor at tilføje disse produkter til forordningens bilag II.

Der er tale om en komité sag, der skal forelægges til afstemning blandt medlemsstaterne den 16. november 2011 på et komité møde i henhold til Rådets forordning nr. 1236/2005.

En vedtagelse af forslaget skønnes at have administrative konsekvenser for erhvervslivet og statsfinansielle konsekvenser afhængig af forslagens indvirkning på samhandlen.

Regeringen støtter forslaget, og agter at tilslutte sig dette.

2. Baggrund

Kommissionen fremsendte den 8. november 2011 forslag til medlemsstaterne om ændring af bilag II og III i Rådets forordning nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (antitorturforordningen).

Forslaget har hjemmel i artikel 12, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. I henhold til denne bestemmelse kan Kommissionen ændre bilag II og III efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 15, stk. 2, i forordning 1236/2005 samt forordning 182/2011 vedr. de nye komitologiregler.

Forslaget forelægges til afstemning blandt medlemsstaterne den 16. november 2011 på et komitémøde i henhold til Rådets forordning nr. 1236/2005. Komiteen træffer afgørelse ved kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

I henhold til artikel 3 og 4 i Rådets nuværende forordning (EF) nr. 1236/2005 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf er det forbudt at eksportere eller importere visse varer, uanset varernes oprindelse, der ikke har noget andet konkret anvendelsesformål end henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, og som er opført i bilag II til forordningen.

I forordningens artikel 5 er det endvidere fastsat, at der kræves tilladelse til enhver eksport af varer, uanset varernes oprindelse, der kan anvendes til tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, og som er opført i bilag III til forordningen. I artikel 6 er det fastlagt, hvilke kriterier medlemslandenes myndigheder skal lægge til grund ved afgørelsen af, om der kan udstedes en eksporttilladelse.

Som følge af at der igennem den senere tid har været en række tilfælde, hvor medicinske produkter, som er eksporteret fra EU til tredjelande, er blevet omdirigeret og anvendt til henrettelse ved indsprøjtning af en dødelig overdosis, har Kommissionen fundet det nødvendigt at tilføje visse medicinske produkter til listen over produkter, der er omfattet af handelsrestriktionerne. Forslaget indebærer, at der fremover kræves tilladelse til al eksport til tredjelande af de pågældende produkter, herunder også eksport bestemt til andre, lovlige formål. Tilladelsesprocessen vil bl.a. skulle omfatte en nærmere vurdering af slutbrugeren samt varemottagerens og slutbrugers kontraktuelle forhold.

Med henblik på at vejlede medlemslandene om anvendelsen af forordningens artikel 5 og 6 i forbindelse med ansøgninger om eksport af visse medicinske produkter, har Kommissionen samtidig udarbejdet et udkast til en vejledning. Vejledningen indeholder bl.a. to bilag med vejledende lister over lande, der vurderes som lande med henholdsvis lav og høj risiko for misbrug af medicinske produkter til henrettelse. Højrisikolande omfatter lande med dødsstraf, herunder bl.a. USA og Kina.

Herudover finder Kommissionen det nødvendigt at udvide det nugældende eksportforbud vedrørende elektriske bæltter til også at omfatte lignende

udstyr som f.eks. elektriske håndjern m.v., som har den samme virkning som elektriske bæltter. Eksportforbuddet foreslås desuden udvidet til også at omfatte stave og knipler med pigge.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget som følge heraf er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Forordningen er direkte gældende i Danmark. Med henblik på at sikre, at forordningen efterleveres af danske virksomheder, er der i Lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 9. juni 2011, fastsat bestemmelser om straf for overtrædelse af forordningen.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser:

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Sagen må forventes at have statsfinansielle konsekvenser i forbindelse med myndighedernes opbygning af et nyt system og den efterfølgende administration af tilladelsesordningen. Restriktionerne implementeres og håndhæves efter den gældende ressortfordeling mellem de danske myndigheder. Omfanget af eventuelle ekstra administrationsudgifter vil afhænge af forslagens indvirkning på samhandlen. Hvis udgifterne ikke kan afholdes inden for ressortministeriernes rammer, vil finansieringsspørgsmålet, herunder en gebyrfinansieringsordning, skulle forelægges for regeringens Økonomiudvalg.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke i sig selv at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet:

Forslaget forventes at have mindre administrative konsekvenser for erhvervslivet. Forslaget indebærer nemlig, at danske virksomheder, der eksporterer medicinske produkter, som er opført på bilag III til forordningen, til tredjelande, vil skulle søge om eksporttilladelse, inden eksporten kan finde sted.

Danmark eksporterede for ca. 50 mio. kr. årligt i 2009 og 2010 af pågældende varekoder, herunder bl.a. til følgende tredjelande: USA, Canada,

New Zealand, Australien, Kenya, Brasilien og Colombia. Antallet af konkrete udførsler er ukendt.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg med frist for bemærkninger den 14. november 2011.

Forslaget har desuden været sendt i høring med frist for bemærkninger den 14. november 2011 hos Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelindustriforeningen (LIF) og Medicobranchen.

Der er modtaget høringssvar fra LIF.

LIF bemærker, at foreningens medlemmer ikke eksporterer lægemidler fra Danmark beregnet for tortur eller dødsstraf, men derimod til behandling af sygdomme.

LIF tager således afstand fra enhver uautoriseret anvendelse af medlemmernes produkter men understreger samtidig, at lægemiddelindustrien ikke har mulighed for at undgå misbrug.

Dette skyldes, at begrænsninger i eksporten også vil komme til at ramme patienter, for hvem sygdom og behandling finder sted med de pågældende lægemidler. LIF har efterfølgende oplyst, at man er positivt indstillet over for indførelse af en tilladelsesordning som den foreslåede.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget, og agter at tilslutte sig dette.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.